

Barcelona 29 d'agost de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2373 15 cèntims — Atrassats 30

PERTENECE
ATENEU DE LA RIBLLO
ATENEU DE BARCELONA

ASTRONOMIA

—Em vol creure a mi? En té la culpa Marte de que
anem tan malament!

El veritable restaurant de tipu comercial, amb servei
Ràpid, Selecte i Econòmic ha sapigut crear-lo el

SALÓ DORÉ DE LA GRANJA ROYAL

Per això triomfa més cada dia i és el preferit per les
persones que tenen les seves famílies estiuejant

HI HA MUSICA DURANT LES HORES DE SOPAR

BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports
SANROMA
Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

Fabricació i reparació de tota classe de Bicicletes

Última creació de la Bicicleta

Magdalena i Teixidor

Comerç, núm. 1
(Davant Palau Belles Arts)

SUCURSAL: Carrer Calàbria
(Xamfrà Creu Coberta)

SU PESO aumentará rápidamente tomando

Arrenolecitina

Reconstituyente granulado

Vigoriza, da vida y bienestar

Venta en centros de específicos y farmacias

DEPOSITO: Conde del Asalto n.º 68, Farmacia

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

ANTONI LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes
classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El desengany

L'home del carrer quan li han parlat de la proximitat del planeta Marte, s'ha enrecordat del temps del cometa Halley. Com aquella no hi tornarà ha haver cap altra estrella». Com a l'any mil es va parlar de la fi del món, però com que tots, qui més qui menys, som una mica lliurepensadors, no vàrem sentir cap terror milenari, i férem broma, una broma honesta, mig científica, mig carnavalesca. Allò era una estrella amb llege ida i amb cua i amb proximitat. Per això, Marte, no val la pena de que es preocupin les porteres, amb tot i que es representen a Marte vestit de guerrer romà, amb casc de crinera, cuirassa i espasa. Una mena de capità Manaia del cel...

Semblava que per les circumstàncies Marte assoliria un veritable èxit de curiositat popular. Tindríem una nit d'esbarjo. Pujaríem a sopar al terrat, per a mirar la celstia a través del porró. Sortirien pel carrer bromistes disfressats d'astrònoms. Els estudiants de les pensions, col·locarien en els balcons ulleres aparatoses. I res. Marte no ha aconseguit trencar la indiferència general. Ell mateix—ha dit la gent.—Que s'apropi o que s'allunyi, que brilli o que s'esmortuexi, que faci o no faci senyals, que tingui o no tingui habitants, amb religió, moral, propietat, sometent i dictadura militar, com cal a un planeta que presideix les guerres, tant se'ns en dóna. I Marte s'ha esforçat endebades, brillant, brillant molt, a que nosaltres tots li concedíssim les nostres preocupacions.

Lo pitjor ha estat l'informe dels astrònoms. Si el poble no hi trobava res de particular en el planeta Marte, ells, els tècnics celestials, ens dirien el secret del planeta. I res, tampoc. A Marte no han trobat res. Canals, camins i ports, però d'aquells marcians, imaginats per Wells, d'aquells germans nostres, als quals estàvem disposats a fer-los entrar en la IV Internacional que seria la Internacional inter planetària, res. Marte no fa senyals, Marte no està habitat, Marte és com una altra lluna, més llunyana, que ni surt, ni creix, ni minva. Marte és un *bluff*.

Ara bé, aquesta decepció potser ha estat produïda per la proximitat. Si en lloc d'apropar-se s'hagués allunyat, fóra fàcil, aleshores, que les observacions aconseguissin precisions que l'apropament no ha donat. Fóra quelcom semblant de lo que un amic nostre conta del gran astrònom del Tibidabo, senyor Comas i Solá. Un dia caigué una estrella a la Barceloneta, una estrella sencera, i una comissió de veïns va anar a trobar an en Comas i Solá per a que fes un informe, el qual, va córrer depressa a estudiar aquell fenomen extraordinari, en la seva vida d'astrònom i en la de la Barceloneta, d'una estrella tombada sencera en el Passeig Nacional. En Coma i Solá la mirà, la remirà, li va aplicar tots els aparells i, desconcertat, digué als veïns: «Senyors, no els hi puc dir res perquè era una estrella que estava massa aprop».

Quan Marte s'allunyi, agafarà més crèdit. Amb tots els Martes, sempre ha succeït igual: que els llunyans conserven la fama, que els propers perden.

PARADOX

EL CAMP

IX

El boig del poble

Cada poble té un boig. Té, además, una societat recreativa—més o menys recreativa—un caçador extraordinari, un metge que «té cop d'ull», un rector aficionat al dolç pecat carnal. Però, sobretot, té boig. Boig propi, boig amb totes les de la llei, amb tots els ets i uts de la bogeria. L'ofici de boig de poble és tan lucratiu com el de botxí. L'un i l'altre—el butxí i el boig—viuen a l'esquena del poble. Viuen d'una cosa moltes vegades fantàstica: de la seva professió. Perquè el boig del poble no és que en sigui: és que el fa.

El boig és, gairebé sempre, la notabilitat del poble. Com que no tenen res més per a ensenyar, els altres bojos del poble—els que es pensen tenir el cervell sencer i en el seu lloc corresponent—l'ensenyen als forasters com una cosa extraordinària. Si els del poble tenen unes runes, que de tan runes ja són pols, se'n enorgulleixen. Però s'enorgulleixen més del boig. Quan a una dona li surt un fill boig, diu:

—Aquest rail! Aquest ja té la sort fetal! No haurà pas de treballar el fill meu!

Quan algun poble—i aquest cas s'ha donat moltes vegades—no té boig propi, el manleva al poble del costat o al de més aprop. La qüestió és tenir boig. Perquè el poble que no en té, és poble mort.

A l'hivern el boig és una bèstia miserable i poruga, despreciada de tothom, fins de la seva família. La família! Oh, la família! Quina institució més santa!

Però així que arriba l'estiu i arriba la «colònia», ja és altra cosa. La «colònia» és molt aficionada a la bogeria. Tant com a parlar en castellà. El boig del poble és un animal que viu de la «colònia». Trist destí el seu!

La gent de la «colònia» li dona una gorra, una americana, uns pantalons, unes espadnyes. Li donen perquè només ho poden donar a un boig. Perquè si el beneficiat no fos boig, no ho prendria. També, de tant en tant—i això no passa gaire sovint perquè la «colònia» té molta gana—li donen un plat de vianda. Així el boig pot dir com ningú: «A l'estiu tota cuca viu». I és en els seus llavis que aquest adagi té més força. Perquè un adagi és sempre cosa de boig.

A mi un jove, un jove que passa per home de seny, m'ha presentat el boig de La Garriga. Era una bestiola insignificant i poruga, que feia llàstima i pena. Però després aquest jove, que es creu ésser home de seny, ha vingut a l'Hotel on visc, a les vuit del matí, s'ha lligat unes castanyoles a les munyques, uns cascavells a les orelles, i s'ha posat a tocar el piano.

Això ha fet molta gràcia a tothom. A tothom menys a mi, que creia que era ell el boig—el jove de seny—i no el boig veritable.

LLUÍS CAPDEVILA

Sobtant idil·lis

Jo sóc un amant de la mar, un fervorós amant de la mar. Quantes i quantes coses s'hi poden apendre! La mar és multicolor, però és sempre transparent. En les hores de calma, ens deixa veure la seva profunditat meravellosa, profunditat de calma que és tota serenor. En les hores tempestejades i frisajants tampoc perd la transparència. Oh, si això ho sapiguessin fer els humans! Si ens deixessin veure què hi ha en cada esperit, transparentant-se dignament com la mar. Al fons del fons ningú hi arriba, perquè en el fons del fons hi ha la recòndita meravella. Jo sóc un fervorós amant de la mar.

Cap al tard me plau donar un vol per l'escullera: En l'escullera, sobretot els diumenges cap al tard, hi ha una gentada gran. No crec que aquesta gentada siga enamorada com jo de la mar, ni crec—i perdoneu-me—que la mar li digui tantes coses com a mi m'ha dit. No es paren a mirar aquella ratlla de misteri que es fon en l'horitzó que és corva com el perfil d'uns braços. No hi veuen l'infinit misteriós que batega amb nosaltres i ens abraça. No sé pas si es fixen amb

les llargues cabelleres opulents que porten les ones gracils, car si així fos, les nostres jovençanes no es tallarien les cabelleres gentils que tantes vegades és l'única gràcia que tenen moltes d'elles.

Però aquesta gent que va a la mar al cap al tard dels diumenges, és una gent que en el fons és positivista. Va a la mar no per l'espectacle gran i inquiet que fa estendre les ales de l'esperit i fa caminar de cara a les llibertats altes i sonores, sinó que va a la mar per la fresqueta que s'hi respira, pel berenar o el sopar succulent i per a trobar-se l'amant i l'amada en un recó de platja.

Jo hi vaig en busca de les meravelles que hi floreixen a tots moments, i aquesta gent que va a la mar al cap al tard del diumenge, també porta un sens fi de meravelles pels meus ulls. A sobre un cap de roca s'hi veu un espòs i una esposa amb el seu fillet graciós i jo m'hi encanto veient com el pare i la mare es barallen per a besar aquell ser diminut que és l'encarnació d'aquell amor que es porten. Més enllà una parella i una altra que, emparades per un bloc de pedra i per la badoqueria intencionada de la sogra, s'afanyen a petonejar-se. I a flor de platja els idil·lis floreixen prodigiosament i jo em sento amb el cor fresc de la bellesa de la mar i dels idil·lis que sobto per la platja.

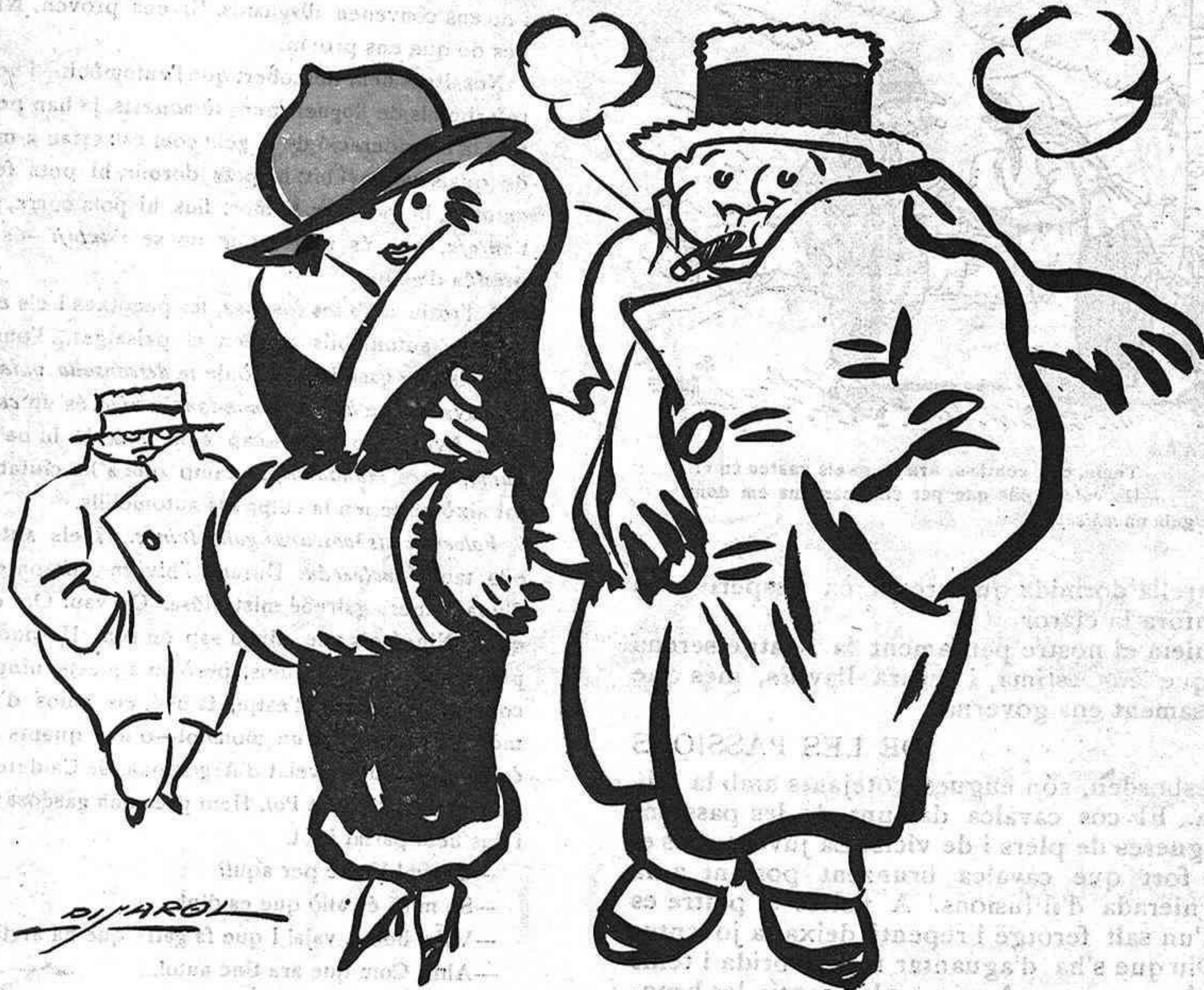
Que deu ésser bell besar-se a la vora del mar!

Ara hi ha una donzella d'uns quinze anys que

LA VANITAT

—Tota la fortuna l'he fet amb la meua intel·ligència.
—Ja veus, filla: fer-se ric amb tan poca cosa!

VINT D'AGOST DE 1924

salta d'una roca a l'altra. Al fer el salt, damunt dels genolls hi ha bellugat una riallera blancor de puntes. Potser era una randa d'escuma que m'ha enlluernat. A l'altra roca l'espera un jovenet i a l'arribar-hi ella s'han donat una abraçada i un bes llarg, llarguíssim. La fosca ja comença a emparar-los benevolent. La mar és un poc picada. Hi ha una esquitxada d'escuma que rebot damunt les roques. Potser la mar és més àvida de sobtar idil·lis i ja comença a comptar-los: Ara surt un estel, ara en surt un altre i la mar els reflexa tots i canta satisfeta. Jo copso amb els ulls i amb l'esperit els estels de l'espai i els reflectats en l'aigua i encara vaig sobtant idil·lis de platja que també són enlluernants.

SALVADOR PERARNAU

Aquest número ha passat per la pre-
via censura militar

Proses epigramàtiques

DELS ULLS

Els ulls són la meravella física més gran de l'home. Hem dit *física* i ara ens adonem que els ulls són més esperit que carn. En tres llocs essencialment radica l'ànima: en el seny, en el cor i en els ulls. I encara els ulls són els missatgers del cor i el seny.

I, qui els atura els ulls? No hi ha censura possible. Endebades voldran privar-me que miri furibundament la dona d'altri. Endebades m'imposaran que miri amb bons ulls tot ço que m'és displicent i repugnant. Els ulls només els deturen uns altres ulls que per mitjà de l'amor sàpiguen subjugar-los.

DEL PENSAMENT

No us heu trobat a voltes amb un pensament vivaç que se us arrapa a l'esperit i no podeu esquivar-lo i us puny tàcitament com una ferida?

Ja podeu anar fent magarrufes amb els ulls i contorcions estranyes amb el rostre. Sembla que cloent l'esguard i apretant fort les celles hauríeu d'escanyar el pensament a dins. I cà! el pensament més viu que mai torna a punyir persistentment. El pensament és

LA CARITAT

—Tentu, cinc cèntims. Ara no us els gasteu en vi!
—No voldrà pas que per cinc cèntims em don-
guin un whisky!

com una estrella dormida que crema en l'esperit sens que surti enfora la claror.

Sols aquieta el nostre pensament la imatge serena de la dona que ens estima, i encara llavors, més que mai, el pensament ens governa.

DE LES PASSIONS

Quan desborden, són eugues trotejants amb la crinera alçada. El cos cavalca damunt de les passions entre polsagueres de plers i de vicis. La joventut és el genet més fort que cavalca brunzent portant a la gropa una nierada d'il·lusions. A voltes el poltre es desboca i d'un salt ferotge i repenti deixa la joventut malmesa. Diu que s'ha d'aguantar fort la brida i tenir subjugades les passions. A mi em plau sentir-les brunzir desafortadament amb un ram de crinera alçada, i sentir en els pitralls de les passions un so de cascavells com un degotall de joventut que passa.

DELS SENTITS

Calla, escolàstic, que em di-às sofista, sense pensar que l'únic sofista ets tu. Dius que els sentits no són criteri de veritat, i els sentits són la veritat mateixa. En aquest món de realitats, la sensibilitat és la vida. I no em parlis de matèria inerta que no existeix. Pel do màxim de la sensibilitat, la matèria es transforma i els sentits copsen la transformació perennal. Calla escolàstic baladrer que em parles d'indisposicions sensitives.

Els sentits indisposats creen noves sensacions tan belles com les altres. La realitat del món ets tu mateix vivint-la. Adora les cinc flames sensitives que tens al cos i diga't sensual que suposa perfecció del cos i refinament de l'ànima.

::: GLOSSARI :::

L'AUTOMOBIL, «PRENDA» D'ESTIU

Acabem de fer un descobriment, que creiem interessantíssim. I que no se'ns motegi de vanitosos. Si en aquests temps que correm, en que tothom es

vanta de qualsevol ximpleria, no podem nosaltres esser-hi també, pleguem. Pleguem, que ens enfadaríem i no ens convenen disgustos. Ni ens proven. Ni ganes de que ens provin.

Nosaltres hem descobert que l'automòbil—i no ens referim als de lloguer, perquè aquests ja han perdut tota la consideració de la gent com cal: estan a mercè de qualsevol nyèbit; hi pots dormir, hi pots fer el «mona», hi pots fer l'amor; fins hi pots corre, si se t'antaja, que és millor que no se t'antoji—és una prenda d'estiu.

A l'estiu, amb les roselles, les panotxes i els envellats, els automòbils omplen el paisatge... l'omplen de pols i de gasolina. Allò de la *descansada vida* que buscava el que *huye del mundanal ruido*, és un cuento, avui. Avui ja no sabria cap a on *huir*, ja hi ha més *ruido*, i més *mundanal*, al camp que a la ciutat. De tot això en tenen la culpa els automòbils.

Voloverán las obscuras golondrinas... i els automòbils també *voloverán*. Durant l'hivern desapareixen d'una manera gairebé misteriosa. On van? On es fiquen? Ningú els veu, ningú sap on són. Ho podríem preguntar als seus amos, però an aquests ningú els coneix. Són ocells d'estiu, també, els amos d'automòbil. Els hem vist un moment—o uns quants dies, és igual—en un envellat d'Argentona, de Caldetes, de La Garriga, de Sant Pol. Hem pres una gaseosa junts i fins hem parlat i tot.

—Caram! Vostè per aquí?

—Sí, miri, és allò que es diu!

—Vaja, home, vaja! I que fa gaire que ha arribat?

—Ahir. Com que ara tinc auto!...

—Ah, té auto?

—Home! Què s'ha de fer!

Després de tanta intimitat no hem pogut recordar mai més com es deia el senyor de l'automòbil. No l'hem vist mai més. L'home i l'automòbil eren una flor d'estiu. —XARAU.

LLIÇÓ

—Ja saps quina mena d'arbre és aquest?
—Sí, senyor: un arbre empeltat de pilota

A FORA

POTI-POTI

D'estiuieg

A Camprodón hi ha arribat el fred. Sobretot, dies passats aquest fred s'accentuà de tal manera, que allò no era Camprodón: allò era el mont Everest, que, segons diuen, és un dels llocs més fresquets del món.

A que obeïa una fresca tan inesperada? A que obeïa que en ple agost fes tan fred a Camprodón? A la proximitat del planeta Marte? An aquestes últimes pluges? Misteris de la Naturalesa.

El fet és que tots els que vivien en un hotel de Camprodón van fer les malètes cuita-corrents i van sortir escapats. Perquè cal fer constar—i això encara és més extrany—que aquest fred tan extraordinari només el feia en aquell hotel, en cap més.

No hi va quedar ningú en aquell hotel. Es a dir, sí: hi va quedar un home que havia arribat aquell mateix dia de Barcelona.

Però a la cuenta aquell home era un valent o estava acostumat a la fresca.

Un bromista

Això ho llegim en un diari estranger. Han embargat a un lletrat notable. No sabem el perquè, ni ens interessa, ni té cap gràcia que embarguin a ningú. Lo que si en té és lo que li han embargat: vint-i-cinc volums d'una enciclopèdia que li feien més nosa que servei, un retrat d'un alt personatge, dedicat, i un uniforme de ministre.

Això és gràcia de la bona, senyors!

—Què et sembla aquesta americana?
—Què vols que et digui? Que et ve un xic estreta.

La inconsciència de l'esclau

Agafa un frèvol ocellet de cria,
el cuides, l'engabies i s'hi adapta;
després, passat un temps, li obres la porta
i no sabrà servir-se de llurs ales.

Si et sents cruel i amb ell vols divertir-te—
comptant que per això tinguis prou ànima—
amb un punxó roent els ulls li buides
i encara et donarà, cantant, les gràcies.

FREDERIC GIRONELLA

Visca la Pepa!

Acaba de tocar la una de la tarda. Tinc gana; i, en cerca de la teca quotidiana, em llenço al carrer amb la pipa encesa i amb pressa.

A poca distància del taller, una llarga muralla de tramvies intercepta el pas als transeunts que no s'atreveixen a passar. A l'altra part de dita muralla, una cadena d'automòbils passa ràpida com gos coniller.

Jo, zigzaguejant i obrint els ulls com boles de billar, atravesso aquell obstacle; però al volguer pujar l'acera de la cantonada per a guanyar el carrer veí—el qual és de poca circulació—em trobo amb un altre impediment: una gran exposició de taules de cafès ampollès, copes, cadires i consumidors. Mercès a tre,

o quatre salts i un parell de tombarelles, hi pogut arribar a l'esmentat carrer. Al final d'ell, m'entrebanco amb una colla de bailets-futbolistes, els quals m'aixafen el barret amb la pilota, una pilota feta amb papers i fang. Jo prefereixo la pilota d'olla. Un poc més lluny d'aquell camp improvisat, i en un carreró alfombrat d'immundícia, d'un balcó em tiren dos caps d'arengada i qualques esclofolles de nous.

—Recoi, que n'és de gran Barcelona!—vaig pensar. I ara dic:

—Nostra fresca població disfruta de molta llibertat. Però no d'impremta.

M. G. MIR

GELOSIA

—Has plorat, t'ho conec, perquè m'has vist parlant amb una amiga, i jo veia com anaves posant el posat trist, en el precís moment que ella em somreia.

Es que dubtes tal volta de l'amor que sols per tu dins l'ànima belluga, i una amiga que em parli et fa temor i et va tornant poruga?

Que no saps que els camins són infinits, però la llum sempre és la llum mateixa d'aquests teus ulls superbament florits? Perquè s'hi escorra l'ombra d'una queixa?—

I ella digué tot reclinant son pit:
—Es tant l'amor que en el meu cor batega que sols pensant que pot ésser finit, la meva ànima resta temorega.

I quan te miren amorosament altres dones que mai has estimades, tinc por d'aquell mirar i del pensament que hi pot haver amagat en les mirades.—

S. P.

Oro de ley (Poemas). P. Lahoz, Madrid, quatre pessetes.

La portada d'aquest llibre de versos de Primitiu Lahoz és d'un mal gust extraordinari: un cap de dona entre mig d'un mosaic bigarrat i una rosa més grossa que el cap de la dona. Però si el mal gust es quedés a fora, rai. Obriu el llibre i us trobeu amb un «Himno a la creación» que després de tenir la suficient heroicitat per a llegir-lo, teniu veritables ganes de deixar el llibre en la pau dels morts.

Però com que nosaltres ho som força d'herois, continuem llegint i a cada pas ens preguntem: Es possible que el senyor Primitiu Lahoz cregui que aquesta *llauna* és *Oro de ley*? Resulta encara més gracios quan comencem a llegir dedicatòries. Aquest Primitiu ha

demonstrat, si més no, conèixer una carrandella d'homes que ho feien molt bé i això pot acontentar-lo de que ell ho faci tan malament. Aquell «Himno a la creación» que, naturalment, ve després del retrat de l'autor, que tampoc sap de fer-se retratar perquè per a fer-se retratar un hom ha de posar-se tranquil i ell fa cara de pomes agres, el dedica a Walt Whitman, al qual li explica que «Yo canto a la vida, matriz germinadora que encierra en sí los plasmas vitales y potentes» i continua dient-li tot el que canta, sense por de que Walt Whitman li canti les quaranta i oblidant-se de dir-li que és un «canta mañanas». Després, entre altres, se la carreguen en Tagore, Rousseau, Ruben Darío, Wilson, Francis Jammes, Maeterlink, Antóns Karr, Barbusse, D'Annunzio, Villacpesa, Carrère, Rueda i un sens fi d'altres que seria massa pesat recordar perquè aquest home s'hi ha entusiasmat i n'hi ha hagut per tothom.

Si l'*Oro de ley* és tot això, senyor Primitiu Lahoz, pobres de nosaltres! Que deu ésser dolenta aquesta llei que tingui un or de tants pocs quilats.

I això és l'*Oro de ley* de Madrid? Es que hi hauria un gran negoci a fer enviant-hi els llauners de Barcelona.

Perdoneu, senyor Primitiu Lahoz, que no us donguem més rasca. Fins una altra vegada que us presenteu més humil, no tinent pretensions de donar or de llei, perquè d'això no en corre gaire i val més donar-ne i no dir-ho en aquest cas.

ALPHA

NOTA DEL REDACTOR

Ben mirat, aquesta setmana seria millor que el deixéssim avall el teló. Hi ha tan poc de que parlar!

Però com que sembla que a la gent li interessa tot lo del teatre—tot menys anar-hi pagant, que amb *vale de favor* ja és altra cosa—hem d'omplir aquesta secció sigui com sigui.

TIVOLI

A benefici del malaurat mestre Cristià s'ha celebrat en aquest teatre una funció que ha sigut un èxit, però un gran èxit. Potser mai havíem vist tan ple el «Tivoli». Potser mai ens havia fet tant respecte el públic pel fet d'haver acudit a una festa en la que tothom, empresa, dependències, actors, treballaven per a dur un xic de benestar a la família del malaurat mestre.

Els que hi prengueren part en aquesta funció eren els següents, que són el *no va más* del gènere líric: Maria Jaureguizar, Antònia Fuentes, Inès García, Matilde Tornamira, Trini Avellá, María Zaldívar, Roser Miralles, Mercè Mena, Maria Pons, Conxita Callao, Emília Viñas, Carme Ramos, Maria Hernández, Carme Losada, Anselm i Manuel Fernández, Josep Parera, Ricard Fuentes, Ramon Casas, Ferràn Vallejo, Lluís Calvo, Albert Cosín, Frederic Esqueta, Modest Cid, Sagi-Barba, Caballé, Planas, Sirvent, Fusté, *Pepe* Viñas, García Romero, Josep Farrás, Felip Parés, Frederic Bastida, Marcel Rosal, Josep Taxés, Rodolf Blanca.

I com a estrelles de la batuta, en Lamotte de Grignon i en Rafael Millán.

I com a programa, *La Verbena de la Paloma*, un acte de concert, la pantomima de *Las golondrinas*, per la Banda Municipal, i *Gigantes y Cabezudos*.

A hores d'ara ja estan molt adelantats els preparatius de la propera temporada. En el cartell figuren moltes obres d'en Luna i d'en Padilla.

L'HOMME DEL SAC

—Aparteu les criatures!

TALIA

Companyia Alba Bonafé, Muñoz Seca a tot drap—si no a tot drap poc se n'hi manca.

Molta gent. Moltes rialles Molts aplaudiments... Però això no és teatre.

PER A ACABAR

Ampliem notícies del «Romea». Hi hauran més conferències sobre teatre, a càrrec de Lluís Pirandello, Carles Vildrac, Maurici Maetherlink, Santiago Rusiñol, Josep M.ª de Segarra i Morera Galícia. Hi haurà un bé de Déu d'obres noves que agradaran molt al públic. Aquestes obres es vestiran i es presentaran com poques vegades es veu en els nostres teatres.—Decididament a l'«Apolo» hi va la companyia d'en Lluís Calvo.—Al «Nuevo» en Gorgé.—Al «Victoria» en Pepe Viñas.—Ha tornat d'Amèrica la Marguerida Xirgu, la nostra gran actriu. Ja no cal dir que ve triomfant, perquè hi ve sempre.

El president de la comissió del monument a Guimerà ha rebut al representant de la companyia d'en Jaume Borrás, notificant-li aquest que d'acord amb l'empresari del teatre «Lara», de Madrid, donaran un 10 per 100 dels ingressos de les funcions que es representaran al teatre «Poliorama» des del dia 1 al 12 de setembre, pel monument a Angel Guimerà.

El president ha agraït com cal l'oferta d'en Jaume Borrás i de l'empresa del teatre «Lara», que d'una manera tan honrosa volen ajudar a perpetuar la memòria del geni més alt de les nostres lletres.

I res més per avui.

Sospirs de guitarra

Diu que tot s'irà canviant,
perquè el món don moltes voltes.
Prò no's fixen, poca soltes,
que si fa el món giravoltes,
naltres amb ell anem voltant.

No hi ha alcalde a Barcelona
i no sabem ço perquè és,
nosaltres sabem només
que Barcelona és molt bona,
prò ço quan la bossa sona.

TIRLEKAS

Plat del dia

Ens pensàvem que... daixonses
i, després d'ensalivà,
succeí que a l'endemà
tot plegat eren... dallonses.

Són, llegidor, certes noves
com la sort dels babieques,
que no és per tu, si la cerques,
sinó que ho és... si la trobes

FIDEL GRIFOL

FUTBOL

U. S. de Sans-Español

Aquest partit, després de la victòria aconseguida pels de Sans sobre els de Gràcia, tenia un atractiu marcat; era de suposar que els «espanyolistes» no voldrien sofrir la mateixa sort que els «europeistes», i que per altra banda els «unionistes» estarien, de nou, disposats a mostrar llurs progressos. Naturalment, el camp s'omplí com mai.

Plens d'entusiasme i donant proves d'una energia i fe admirables, els «unionistes» s'imposaren an els contraris durant quasi tots els 90 minuts de joc. No defallint en cap moment la victòria que per tres *goals* a un aconseguiren, ens fa creure que si aquests xicots no s'espatllen donaran feineta durant el campionat. El temps i ells diran.

Els de l'*Español* que començaren bé fent bon joc de conjunt, a mida que avançava el temps sigueren menys perillosos, es:ent durant la segona part poques les excursions que posaren en perill la porta que defensà en Pedret. Hi contribuï, cal dir-ho, les retirades forçoses, així ho suposem, d'en Caicedo i d'en Zabala.

Fem esment d'en Pedret, Rini i Martínez, autor d'un *goal* superb, pels guanyadors de la «Copa Piera» i d'en Mas i Trabal dels de l'*Español*.

L'arbitratge del senyor Aramburu, desgraciat en conjunt.

BOXA

Fou bastant nombrós el públic que acudí dissabte passat al Parc, desitjós de veure les «pinyes» que —equitativament—suposava es donarien el nostre Gironés i el campió dels turcs, Artine.

Aquest, just és confessar-ho, en sap més que el de Gràcia, amb lo que a ciència es refereix, i més ràpid i lleuger, dominà en un principi; malgrat això, després del sisè *round*, el *punch* del nostre rei del *k. o.* es deixà sentir, i en el vuitè, una *serie* a l'estómac, a l'ensem que el posava fora de combat, féu veure les estrelles al súbdit de la mitja lluna.

Els altres combats donaren els següents resultats:

Caballé-Monreal: Guanyà en Caballé que posà *k. o.* al seu contrari en el segon *round*.

Bonin-Valiente: Acabà en *match* nul.

Lorenzo-Hernández: El primer, que debutava com a professional, guanyà el combat per punts.

**

Del combat entre «el caballero del *ring*» i el marroquí Abd-el-Kebir, no hi som a temps a parlar-ne. Ho farem en el número vinent.

FERRAN

DE GOTA EN GOTA

Així vénen les noves artístiques.

Un diari barceloní que canvia tan sovint d'empresa com de color, diu que en Picasso és el primer pintor del món. De moment, ho confesso, la notícia

LA «PASSA»

—Poca vergonya! Lladre! Corruptori!
—I ara, senyora! Sóc el seu pare jo!

m'ha deixat fred; he anat llegint el curiós escrit i m'he trobat amb aquesta arbitrària classificació cronològica de la pintura espanyola: «España ha dado un Picasso, y con un Picasso, basta.»

I segueix l'articulista: «Después de Greco y Ribera, Velázquez; después de Velázquez, Goya; después de Goya, Picasso.»

Jo no sé si en Picasso, que és un xicot discret, n'estarà gaire content d'aquest cop de bombo que li dona un compatriota, ni de allò de que «fué figura singular de aquella *taberna* artística, inolvidable, llamada «Els Quatre Gats».

Jo, francament, li escriuria una lletra al meu *glorioso*, demanant-li que em tractés amb una mica més de mesura; és tan trist fer riure als coneguts, encara que s'ha sigut un gat dels frares!

**

La comissió del monument a en Guimerà treballa de ferm per tal de poder alçar ben aviat el pedró que perpetui la memòria del gran patrici; tanta pressa porta que fins té ja feta la *maqueta* del mateix.

No sé, em sembla que va massa depressa aquesta comissió; el monument d'en Guimerà deu ésser pensat amb tota cura, car li pertoca respondre a l'excelsitud de la figura a la qual va adreçat, i això no és cosa

que pugui fer-se cuita-corrents, per bon zel que tingui la comissió.

**

Per a ésser penjada un quant temps al baptisteri de la Concepció, en Joan Llimona ha fet una bonica pintura que representa el *Bateig de Crist*. Hi ha, però, qui creu que una volta posada en aquell lloc la nova obra d'en Llimona ja no se'n mourà més, quedant *exposada* a la crítica perpètua del públic.

No crec pas que a l'artista li sàpiga greu, encara que li facin alguna casaca de tant en tant, perquè ell pensarà: «De Crist digueren...»

I tindrà raó.

**

L'Acadèmia de Belles Arts de París ha anomenat soci estranger de la mateixa al rei d'Espanya i a en Rokefeller.

Ho tindrem present.

**

He vist reproduïts a la *Gaceta de Bellas Artes*, de Madrid, dos quadros d'en Nasi Mallol, el nostre artista casolà, essent un d'ells el títol *La carreta*,

aquella *carreta* tan primitiva, que em féu dir que en Mallol aniria lluny.

Ité, ja és a Madrid.

C. ARBÓ

Es parla de si a Espanya s'implantarà o no s'implantarà la llei seca. Mentre hi hagi al poder el Directori Militar, que tant vetlla pels interessos morals i materials de l'Estat, creiem que això no serà un fet.

Un poble és com un cos i un cos és com una màquina que, funcionant, s'embruta. Llavors, aquest poble, aquesta màquina o aquest cos, han de sofrir una neteja, una purga. Al cap i a la fi, però, les purgues del cos, junt amb la brutícia, ja sabem on van a parar.

An en Ponsá se li acaben les detonacions digestives (si ens ho permeteu us direm que volem dir pets). Es molt fàcil que aquesta setmana es nomeni l'alcalde de Barcelona. Suposem que

ara pel senyor Ponsá deu passar alguna cosa. Si morint així encara no passa res, li recomanariem que prengués una lliura de cigrons intoxicats. Cregui'ns, senyor Ponsá, faci-ho, si més no, perquè passi alguna cosa.

Ens voldrien dir els senyors de l'Ajuntament què hi fan aquest reguitzell de faroles apagades pels carrers?

Suposem que els donariem massa feina a contestar i els ho haurem de dir nosaltres. Tenim entès que són el símbol de les llumeneres consistorials que, segons es veu, els homes rai. ja hi són, però els falta la llum. Són faroles apagades.

Les coses grans passen a Sans. Fa uns quants dies que una dona que anava en un tramvia s'adonà que li estaven pispant els diners. El lladregot, al veure's vist, apreta a córrer. La policia i el públic l'empaitaren, li tiraren set trets i, naturalment, s'escapà. Havia robat trenta cinc cèntims: a cinc cèntims el tret.

Oi que sembla que això no paga el tret? Doncs el paga de sobres tan sols al pensar que això va passar a Sans.

En Sala de la Mancomunitat Nova—que ja comença d'ésser vella, xacrada i decrepita—tothom sap que és un perfecte espanyolista i que parla molt graciosament la llengua de Cervantes.

En Sala té una gran facilitat de llengua. Veritat que ell ha dit moltes vegades que estimava el català, però ell és un entusiasta

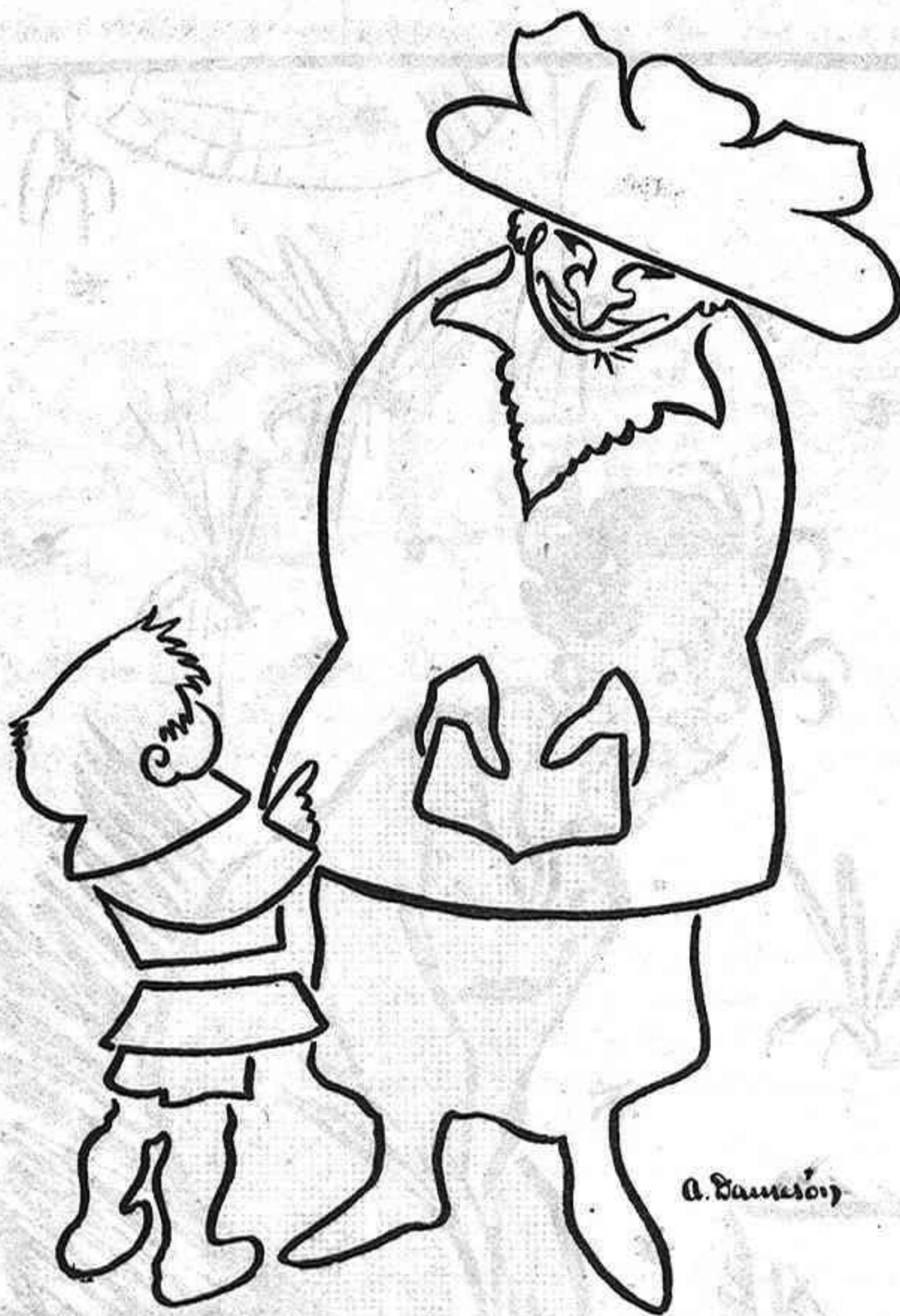
ESPORTIVA

—Mira, tu, allà n'hi ha un que ens ha passat al davant.
—A on?
—Aquell menut, que ja ha arribat a la meta!

DELÍCIES DEL CAMP

—Això no es pot aguantar. Val més viure a
cà la Serafina.

LA INNOCÈNCIA

- Els va agradar als papàs el retrat meu que vaig enviar los-hi?
—Em sembla que sí, perquè van riure molt.

de la llengua espanyola i li agrada fer-la anar oficialment i en tota ocasió. Quan la parla, tots els erudits s'hi encanten. L'altre dia explicava un seu viatge rescent i deia: *D'allí me he ido...* i això del *meido* ho deia amb una gràcia tal, que tenia sonoritats de *meado*.

El capità general senyor Barrera ha fet unes interessants manifestacions en les quals ha parlat, entre altres coses, del separatisme. Ha dit que el separatisme era ja sofocat i que solament en queden uns quants que ho són per idealisme. Els ideals —creiem nosaltres— tots són respectables i no n'hi ha cap de punible per arbitrari que sigui. Sinó fos així, l'ideal més sagrat per uns, seria vil i repugnant per altres. Els separatistes idealistes poden ostentar llur ideal? I no es podria fer un plebiscit per a mirar quants són els separatistes idealistes?

Nosaltres, està clar, només preguntem.

Ens han assegurat que el número de banquets celebrats en el període d'un any és molt superior al número de banquets celebrats durant quatre anys abans.

Segons sembla, en un pròxim banquet que potser es celebrarà el mes entrant, apareixerà una mà misteriosa que escriurà a la paret un altre «Mane Thesel Fares» com el del festí de Baltasar. En el festí de Baltasar tothom s'empenava

Les coses van tan malament que fins sembla que els estels, que són les coses més elevades, aviat aniran per terra. I fins amb això estem de pega. Som molts els que voldríem que vingués un estel. Ja ho crec, i desseguida. I t'el Ara que en ve un, encara resulta ésser l'estel de la guerra. Però voleu dir que és l'estel el que s'acosta? A mi em sembla que no; em sembla que som nosaltres que, empaitant les subsistències, ens perdem entre els estels.

Ha mort el nostre bon amic en Artur Guasch Tombas, qui fou durant molts anys col·laborador d'aquest setmanari i últimament les seves moltes ocupacions no li permetien sinó col·laborar tan sols a l'Almanac.

Apreciant-lo com se mereixia, no cal pas dir com hem sentit la seva mort, i fem constar a la seva família el nostre cordial condol.

Descansi en pau.

P. C. N. (Melilla): Els seus versos ens dol de debò no poder publicar-los, però ja ha passat l'ocasió. Perdoni'ns... i enviïns una altra cosa.—Tiklekas: Dels seus sospirs n'hi aniran dos.—J. M.: Anirà.—V. C.: Això ja és altra cosa. Un dels versos va a L'ESQUELLA. L'altre el guardarem per a l'Almanac.—M. de la C.: Això que ens envia ja està millor. Però allò de *la gata maula* ens hi sobra. Li diem per bé seu. Corregeixi-ho i es publicarà.—Roger del Puig: Anirà, a *La Campana*—F. G. En va un de plat. L'altre no és del nostre gust. Vosté ho pot fer millor. Què li passa? Que no li prova l'estiu?—J. C.: Els seus versos «La Campana», no els entenem, la veritat. Perquè no els envia amb una lletra més clara?—A. B. G.: Massa llarg. Pensi que el nostre setmanari té poques pàgines, i que estan a la disposició de tots vostès. Però no apretin massa!—F. M.: Ho sentim, però no farem res.—J. P. C. (Tortellà): Home, per això ens havia d'avisar amb més temps. Posar-se a fer un periòdic no és com posar-se a sopar. Ho sentim, perquè ens agrada garrotejar-los l'esquena an aquelles pintes de la boineta. Serà un altre dia.—R. V.: Els dibuixos no poden anar. Gairebé sempre publiquem «plomes» i no «directes» que és lo que vostè ens envia.—N. C. i C.: Vostè s'ha despertat tard jove. Que no ho comprèn que ja no és hora de versets com els que ens envia?—P. P.: Anirà.—F. G. i P. (Igualada): Anirà un dels versos a l'Almanac de *La Campana*. Sí—sí la censura ho vol!—P. A.: No fa per a nosaltres!

A. ROVIRA I VIRGILI

DICCIONARI

Català-Castellà & Castellà-Català

PREU:

Ptes. 15

MONTSERRAT A LA VISTA

ALBUM-GUÍA DE LA FAMOSA
:: MONTAÑA CATALANA ::

PRECIO:

Ptas. 2

BARCELONA A LA VISTA

ALBUM DE 351 FOTOGRAFÍAS ENCUADERNADAS LUJOSAMENTE CON TAPAS DE TELA IMPRESAS EN ORO Y NEGRO

PRECIO:

Ptas. 15

GUÍA "LOP"

LA CIUDAD DE BARCELONA

ITINERARIOS PRÁCTICOS

Ptas. 3'50

Obras de J. Oliver Bauzá

Monsieur Jo... (2. ^a edición)	Ptas. 3'50
Madama Gitana	„ 3'50
Símbolo (poema de amor y de guerra)	„ 4'—
Vicio, no; Amor!!! (2. ^a edición)	„ 5'—
La mujer... es un beso	„ 5'—
Las hijas del Sol	„ 5'—

PLANOS DE BARCELONA Ptas. 1'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls etorguen rebuixes.

UN MISTERI

—Sots i torats al Passeig de Gràcia, a la Plaça de Catalunya, a les Rambles... Que potser busquen *las niñas desaparecidas*?